

НАВЧАЛЬНИЙ КУРС (Syllabus = ОП + НП + РНПД + розклад + Викладач)		
<i>Група полів</i>	<i>Поле</i>	
Назва	– код у загальноуніверситетському класифікаторі (шифр спец. + рівень освіти {Б/М/А/Д} + шифр дисц. за ОП) + назва за ОП {посилання на місце у <i>Навчальному Плані</i> }	029БВБ1.1 Культурологія
Анотація курсу	– перелік тем [питань], що розглядаються у дисципліни	Змістовий модуль 1. Культурологія Специфіка культурологічного знання Генеza культури Співвідношення культури та цивілізації Техніка – наука – культура та природа людини Аполонівська та діонісійська засади європейської культури Кризові явища в культурі Культура. Контркультура. Субкультура Роль культурних орієнтацій у розвитку суспільства 9. Взаємодія культур у сучасному світі. Поняття культурної ідентифікації
	– перелік дисциплін, які є передумовою вивчення курсу	Історія української культури
	– перелік дисциплін, для яких курс є передумовою	Виконання кваліфікаційної роботи
	– очікуваний результат	Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Культурологія» формує у майбутнього фахівця здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури. Здатність працювати в умовах міжкультурної комунікації, зокрема читати фахову та спеціалізовану літературу, складати професійно орієнтовані тексти, спілкуватися іноземною мовою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– загальні закономірності культурно-історичного процесу, особливості культурних епох, їх духовні цінності та пріоритети, досягнення в різних галузях духовної культури, художні стилі та шедеври культури, види та жанри мистецтв, їх художню мову; провідних діячів науки і культури.

вміти:

Застосовувати у професійній діяльності технології інформаційного менеджменту, створення і підтримки функціонування електронних бібліотек та архівів, методологію вивчення та задоволення культурних та інформаційних потреб користувачів. Оцінювати результати діяльності та відстоювати прийняті рішення. Використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та

		соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.
Місце курсу у НП	– [розподіл по семестрах]	5 семестр
	– обсяг кредитів	Кількість кредитів – 3
	– тижневе навантаження (лекції + практична частина)	1-1
	– форма контролю	диф. залік
Зміст курсу	– лекційний курс (тема розділу + питання для самост. роботи)	<p>Тема 1. Специфіка культурологічного знання. Культурологія в системі наукового знання. Методологічні принципи визначення місця і ролі культурології в системі соціально-гуманітарних наук. Культурологія як тип соціальної теорії. Школи, напрямки і культурологічні концепції. Категорії та основні закономірності культурології.</p> <p>Тема 2. Генеза культури. Поняття культури. Структура феномену “культура”. Форми культури: елітарна, народна, масова. Функції культури. Мова культури. Художні стилі в культурі. Початок і буття культури. Простір і час культури. Динаміка і логіка культури. Культурний прогрес як самореалізація людини. Ранні етапи формування культури: кам’яний, бронзовий, залізний віки. “Неолітична революція” та її роль у формуванні культури природи, тварин, міфології. Синкретичний характер первісного мистецтва.</p> <p>Тема 3. Співвідношення культури та цивілізації. Еволюція поняття “цивілізація” (від античної епохи до XX ст.) Основні типи цивілізацій в історії людства: давньосхідні цивілізації (Стародавній Єгипет, Межиріччя, Стародавній Китай, Стародавня Індія і ін.); антична цивілізація (Давня</p>

Греція і Давній Рим); середньовічна цивілізація; західноєвропейська цивілізація; сучасні східні цивілізації; слов'янська цивілізація. Україна в контексті культурно-історичних доль слов'янства. Класифікація ЮНЕСКО шести сучасних цивілізацій: європейська, північно-американська, далекосхідна, арабо-мусульманська, індійська, тропічно-африканська, латиноамериканська. Діалектика понять “культура” і “цивілізація” в англійській і німецькій науковій літературі. Формаційний, цивілізаційний та комбінований підходи до співвідношення понять “культура” і “цивілізація”.

Тема 4. Техніка – наука – культура та природа людини.

Техніка, наука як складові частини матеріальної та духовної культури. Концепція “двох культур” Ч. Сноу (1959 р.). А. Швейцер про випереджувальний розвиток наукової та технічної сфери культури сучасного суспільства порівняно з духовною сферою. Сцієнтизм як світоглядна позиція. Науково-технічний прогрес як взаємопов'язаний поступальний розвиток науки і техніки. Науково-технічна революція як сучасна його форма. Закономірності та протиріччя науково-технічного прогресу. Гуманістичні тенденції науково-технічного прогресу, проблеми та протиріччя їх розвитку на рубежі тисячоліть.

Тема 5. Аполонівська та діонісійська засади європейської культури.

Антична культура як колыска європейської цивілізації. Характерні риси давньогрецької

культури. Основні етапи розвитку давньогрецької та елліністичної художньої культури. Художня культура Давнього Риму. Ф.Ніцше про характеристику двох начал в бутті культури: “аполонівське” – світле, споглядальне, раціональне начало, “діонісійське” – буйне, темне, хаотичне, ірраціональне.

Тема 6. Кризові явища в культурі.

Поняття про культурний конфлікт як критичну стадію протиріч у ціннісно-нормативних орієнтаціях, позиціях, судженнях між окремими особистостями, їх групами, особистістю і групою, особистістю і суспільством, групою і суспільством, між різними угрупованнями або їх коаліціями. Причини, масштаби, характер, особливості культурних конфліктів, їх відмінність від соціальних (політичних, економічних) конфліктів. Шляхи і механізми розв’язання культурних конфліктів. Криза культури ХХ століття і шляхи її подолання. Протиріччя між людиною і машиною як джерело кризи культури. Проблема відчуження людини від культури. Діалог культур як засіб подолання їх кризи.

Тема 7. Культура. Контркультура. Субкультура.

Поняття культурної епохи як складного спектру культурних тенденцій, стилів, традицій і маніфестацій людського духу. Введення Г. Маркузе і Росзаком (1972 р.) терміну “контркультура” для позначення руху хіпі і студентських радикальних угруповань.

Контркультура як сукупний ефект пошуків переважно молоді нового ціннісного ядра сучасної

культури, який протипоставлений офіційним цінностям.

Поняття “субкультури” як особливої сфери культури, суверенного цілісного утворення всередині домінуючої культури, її відмінні риси. Субкультурні утворення в культурі європейського середньовіччя, нового часу. Релігійні секти ХХ - ХХІ століття як субкультурні утворення. Молодіжна субкультура, її вплив на чисельні зрізи культури, моду, стиль життя, поведінку і загалом на стиль епохи.

Тема 8. Роль культурних орієнтацій у розвитку суспільства.

Значення орієнтації людей на збереження культурних надбань минулого – справжнього “простору” буття культури як системної цілісності. Місце і роль культурних універсалій (найбільш розповсюджених у соціальній практиці культурних норм, зразків, стереотипів свідомості і поведінки людей) у розвитку суспільства. Т. Парсонс про десять “еволюційних універсалій”, які свідчать про хід процесів соціокультурного розвитку і ускладнення соціальної організації суспільства: система комунікації; система спорідненості; єдина релігія; тип пануючих технологій; соціальна стратифікація; само ідентифікація суспільства як цілісності; формування бюрократії (шару управлінців); виникнення грошей і ринку; поява узагальнених знеосіблених норм; формування демократичних структур (заснованих на вільному виборі).

		<p>Тема 9. Взаємодія культур у сучасному світі. Поняття культурної ідентифікації.</p> <p>Поняття “взаємодії культур” як особливого виду безпосередніх відносин і зв’язків, які складаються хоча б між двома культурами, а також тих впливів, взаємних змін, які виступають результатом цих відносин. Характеристика рівнів взаємодії культур: етнічних, національних, цивілізаційних. Культура – донор, культура – реципієнт та їх діалектика протягом історичного періоду. Місце і роль ООН, зокрема, ЮНЕСКО у здійсненні цілеспрямованої політики взаємодії різних країн, включаючи сферу власне культурної активності. Україна в системі культурної взаємодії європейського і світового простору.</p> <p>3. Фрейд про ідентифікацію як центральний механізм, що забезпечує здатність „Я” до саморозвитку. Поняття культурної ідентифікації як самовідчуття людини всередині конкретної культури. Характеристика понять «інкультурація» (англ. соц. антропологія Херсковиць М.) та «культуралізація» (амер. культурна антропологія Клакхон С.) як близьких за змістом до культурної ідентифікації, але не тотожних. Місце і роль культурної ідентифікації у формуванні соціально зрілої особистості, засвоєнні нею соціокультурних зразків і моделей поведінки. Культурна самоідентифікація студента, спеціаліста.</p>
	– навчальна література	<p>Базова</p> <p>1. Абрамович С.Д. та ін. Культурологія: Навч.посіб. – К.: Кондор, 2005.-с.352</p>

2. Бокань В. Культурологія: Навч. посіб. – К.:МАУП, 2000. – 136 с.
3. Власенко О.І. Культурологія: навч. посібник. – Х.: Парус, 2007. – 456с
4. Гіптерс З.В. Культурологічний словник-довідник. – К.: ВД «Професіонал», 2006.
5. Грищенко В. Людина і культура. – К., 2000
6. Кравець М. С., Семашко О. М., Піча В. М. та ін. Культурологія. Навч. посібник / За заг. ред. В.М. Пічі. – Львів: ”Магнолія плюс”, 2003. – 353 с.
7. Культурологія: курс лекцій: навч. посіб. /За ред А.І. Баканурського, Г.Є. Краснокутського, Л.Л. Сахненко. – К., 2004.
8. Культурологія: Навч. посіб / Упорядн. О.І. Погорілий, М.А. Собуцький. – К.: Вид. дім „КМ Академія”, 2003. – 316с.
9. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб / За ред І.І.Тюрменко, О.Д.Горбула. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
10. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К.,2000.
11. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія: Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 288 с.
12. Тюрменко І.І. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. – Київ: Центр навчальної літератури, 2010. – 370с
13. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб / М. М. Закович, І.А. Зязюн, О.М. Семашко та ін.; За ред. М.М. Заковича. – 20-ге вид. випр. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2001. – 550 с.

14. Чорненький Я.Я. Культурологія: теорія, практика, самостійна робота: Навч.посіб. – К., 2004.
15. Шевнюк О. Л. Культурологія: Навч. посібн. – К.: Знання – Прес, 2004. – 353 с.

Допоміжна

1. Абрамов В.І. Духовність суспільства: методологія системного вивчення. – К.: КНЕУ, 2004. – 236 с.
2. Забужко О. Дві культури. – К., 1990.
3. Кримський С.Б. Запити філософських смислів.: Вид. Парапан, 2003. – 240с.
4. Луцька Ф.Й. Із скарбниці античної мудрості. – К., 1988.
5. Наливайко Д.С. Україна і європейське відродження. – К, 1982.
6. Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас. // Вибрані твори. К.: Основи, 1994. – 420 с.
7. Словник античної міфології. – К., 1989.
8. Шлемкевич М. Загублена українська людина. – К., 1992.

Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Культурологія» для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. – Полтава, 2020 – 12 с. А.В.Нарадько (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
2. Передерій І.Г. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів із курсу „Культурологія”. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 25 с

		3. Передерій І.Г. Конспект лекцій з культурології. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 212 с.
Координатори курсу	– ім'я + прізвище координатор {посилання на <i>Profile</i> }	Андрій Нарадько, к.і.н. https://nupp.edu.ua/page/profil-vikladacha-naradko-andriy-valeriyovich.html
	– ім'я + прізвище асистента координатора {посилання на <i>Profile</i> }	
Розклад	– період вивчення (дата початку – дата завершення)	Вересень-грудень 2020
	– тривалість (кількість тижнів)	12
	– тривалість (хв.)	80 хв.
	– аудиторія	Згідно з розкладом
Політика курсу	{посилання на загальні правила допуску та вивчення навчальних курсів на сторінці університету/інституту/факультету} (критерії оцінювання + складові підсумкової оцінки + тощо)	За період вивчення курсу «Культурологія» студент може набрати 70 балів (5 балів за опанування кожної з 8-и тем, тобто 5 балів на кожному семінарському занятті за висвітлене теоретичне питання), 30 за модульну контрольну роботу та 30 балів під час диф. заліку. 1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином: - робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, а в разі їх пропусків– індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів. Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. 2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог Положення «Про семестровий

		контроль у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»».
Рекомендації до вивчення курсу	Загальні настанови та рекомендації щодо вивчення навчального курсу та підготовки до контрольних заходів	Для належного опанування дисципліною «Культурологія» слід опрацювати базову літературу, використати мультимедійний контент, розміщений на дистанційній платформі, знати основні наукові терміни та поняття навчального курсу, а також вільно орієнтуватися у школах та напрямках культурологічного знання, співставляти конкретні твори мистецтва та досягнення у галузі інших складників культури
Примітки		

- Примітки: 1. **РНЦД** – робоча навчальна програма дисципліни.
2. **ОП** – освітня програма.
3. **НП** – навчальний план.